

חברי הקשת הדמוקרטית המזרחית יוצאים למאבק על החינוך:

מלמדים היסטוריה מנקודת מבט אשכנזית

"זכתוב תכניות לימודים אלטרנטיביות, שיבטאו את נקודת המבט המזרחית", מבטיחים אנשי הקשת הדמוקרטית. תקווה לוי, מנכ"ל הוועד הציבורי לחינוך בשכונות, אומרת: "הילדים מרגישים בוושה שהמשפחה שלהם לא עברה את השואה"

התימני הקטן, עמ' 135 ב'מושבות ראשונות'

רינת קליין

אחרי המאבק הגדול על הדיור הציבורי וחלוקת הקרקע עת במדינה, מאבק שהוביל לחקיקת חוק הדיור הציבורי, מתכננים חברי הקשת הדמוקרטית המזרחית את המאבק הבא. המאבק על החינוך. מאבק על ההיסטוריה שמלמדים בבתי הספר.

במאבק הזה שותפים גם אנשי ה.ל.ה. - הוועד הציבורי למען החינוך בשכונות ובעיירות הפיתוח - הטוענים כי מערכת החינוך מתעלמת כמעט מן ההיסטוריה של ארצות המזרח, ויתרה מזו: המעט שנלמד הוא במקרים מסויימים מסולף, מגמתי ותמיד כתוב מנקודת מבט אשכנזית.

פרופ' יהודה שנהב, מחברי הקשת הדמוקרטית, אומר כי הוא וחבריו עורכים בימים אלה מחקר שאמור לבסס את הנתונים שנאספו במהלך השנים - נתונים המוכיחים את קיפוח המזרחים בכל מה שקשור בלימודי ההיסטוריה בבתי הספר. "הקמנו קבוצות מחקר שבדקות את ספרי הלימוד בניאוגרפיה, בספרות, בהיסטוריה ובטוציולוגיה. קבוצות המחקר האלה בוחנות את נקודת המוצא של כתבי הספרים וגם את כמויות הסטריאוטיפים כלפי המזרחים בספרי הלימוד. בסיום העבודה נציע לשר החינוך, יצחק לוי, להקים צוותים מיוחדים, שיכתבו תכניות

לימודים אלטרנטיביות, שיבטאו את נקודת המבט המזרחית".

אודה מנואר, אם לתלמידה בכתה ד' בבית ספר יסודי בת"א, מודאגת מאוד. היא תשה שמערכת הלימוד בבתי הספר אינה מאפשרת לבתה ללמוד כראוי את ההיסטוריה של התימנים, מוצא המשפחה. מנואר נדהמה יום אחד כשעללה בספרי הלימוד של בתה ומצאה את הפרק על התימנים הקטן בספר "מסע במושבות הראשונות" - מקראה לכיתות ג'ד', בחסות המועצה הפדגוגית, משרד החינוך. "הנתונים בספר, המוכר על ידי משרד החינוך, שקריים ומעוותים", היא אומרת, "אין פלא שיש ילדים שיוצאים ממערכת החינוך עם דעות קדומות וגילויי גזענות".

מנואר כעסה כשקראה שהילד התימני הוא כזה וזהו יותר מיתר הילדים. היא כעסה גם כשקראה בספר את התמיהה של אחר הילדים - ממתי יש יהודים כהים? הרגיו אותה שהאשכנזים הם שהכחיזו בספר את יהדותם המושלת בספק של התימנים. "אבל השיא היה שהגעתי

לעמוד בו מסופר שהתימנים הגיעו לארץ רק כדי לקבל ארמות שמחולקות בחינם. זו אמירה שקרית, שמציירת את התימנים כטפילים והמסרים האלה מועברים לתלמידי דים במסגרת מערכת החינוך".

פרופ' שנהב אומר שמזל שהבת של מנואר לומדת על ההיסטוריה של התימנים, גם אם היא מסולפת ומעוותת, "כי רוב הילדים לא לומדים את ההיסטוריה של המזרח בכלל, אלא במסגרת של לימודי השורשים, כאשר כל ילד חוקר את ההיסטוריה המשפחתית שלו".

לדברי שנהב, דרוש שינוי בנקודת ההתייחסות ללימודי די ההיסטוריה במערכת החינוך. "הבעיה מתחילה בנקודת

מתוך הסיפור:

"הילד התהלך בסמטה שלנו, עבר מבית לבית וצעק ג'בנה ג'בנה! (גבירה) במבטא משונה, קצת ערבי, קצת עברי, משהו לא ברור. כל השכונות סגרו את הדלתות מפניו"

לא עברה את השואה. "המצב הקיים היום בבתי הספר, גורם לכך שילדים ממוצא מזרחי מתחילים את ההתמודדות שלהם בחיים ממקום הרבה יותר נמוך. ילד שלא לומד את ההיסטוריה שלו, מאבד את הזהות ואת הבטחון העצמי". אומרת ירדנה שאול, דוברת הארגון וחברה בקשת הדמוקרטית.

מנואר נזכרת כיצד חזרה יום אחד בתה מבית הספר ושאלה, "אמא, אני תימניה?". ומנואר ממשיכה: "אמרת לי לא שלא היא צעקה 'יש' או הבנתי כמה הבעיה גדולה. הילדים בבתי הספר עדיין מדברים עליי ככה יותר ופחות, מי נולד איפה, ומערכת החינוך היא שמעבירה - גם אם באופן לא מודע - את המסרים השליליים האלו לילדים".

מיכאל ירון, המפקח על לימודי ההיסטוריה במערכת החינוך הממלכתית, רוחה את הטענות של אנשי הקשת הדמוקרטית המזרחית. "אנחנו מלמדים את תולדות הציונות מראשית דרכה עד הקמת המדינה. אנהנו לא מלמדים את תולדותיהם של קהילות ספציפיות. אנשי הקשת

"ילדים ממוצא מזרחי מתחילים את ההתמודדות שלהם בחיים ממקום הרבה יותר נמוך. ילד שלא לומד את ההיסטוריה שלו, מאבד את הזהות"

הדמוקרטית מפרשים את תכנית הלימודים כאילו שהיא לא חומר שלהם".

עם זאת אומר ירון, כי במשרד החינוך מכניסים בימים אלה ממש תכניות לימוד חדשות בנושא ההיסטוריה, שאינן מתייחסות רק לצינונות או לשואה, אלא משוות בין קהילות שונות בנושאים שונים. "חלק מתכניות הלימודים החדשות נלמדות כבר השנה, חלק אחר יילמד בשנת הלימודים הבאה". בין הפרקים החדשים, מגמות שינוי שחלו כתוצאה מהיהודיות, היבטים משויים בין קהילות מזרחיות, מערב ואגן הים התיכון, או השתלבות היהודים באלג'יריה, גרמניה וצרפת. עד מלחמת העולם הראשונה. לדברי ירון, "קוצר הזמן ומסגרת השעות המוקצות ללימודי ההיסטוריה הוא שמונע מאיתנו ללמד את ההיסטוריה של כל קהילה. אבל אנחנו לא מקפחים את המזרחים. התלמידים לא לומדים את תולדות יהדות מרוקו כפי שהם לא לומדים את תולדות יהדות פולין".

תקווה לוי, הילדים מתכנשים למוצאם

דת המוצא של מערכת החינוך, הוא אומר, "שסוקרת את תולדות הצינונות ואת השואה. נקודת מבט כזו מגמדת, עוד לפני שנכתבה, את ההיסטוריה של המזרח, כי בתחום הזה ליהודים המזרחיים יש מעט מאוד מה להציע. השינוי צריך להיעשות על ידי נטילת נקודת מבט אחרת, שתבטא את ההיסטוריה של יהודי המזרח".

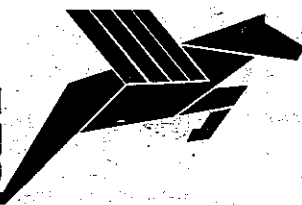
תקווה לוי, מנכ"ל ארגון ה.ל.ה, מחזקת את דבריו של פרופ' שנהב ואומרת כי תכנית הלימודים הקיימת היום גורמת לילדים ממוצא מזרחי להתכחש למוצאם ואפילו להתבייש בו. "הילדים מרגישים בוושה שהמשפחה שלהם

איך מפיקים פוסטרים, צילומים, שלטים ותמונות ענק בלי לחרוג ממסגרת התשלום?

חיג שלוש ספרות בלבד - 171 ונהפוך כל רעיון שלך למציאות. צילומי ענק, הגדלות, שלטים לתערוכה, פוסטרים ומיסגורים - ספסו אפסט או דיגנל בחולצה מושלמת ובמחירים הטובים ביותר. רק תרים טלפון ואנחנו נגדיל ראש בשבילך.

קודם CALL 171

חיג חינוך 171 CALL

* השירות ניתן באזור גוש דן בלבד